

MIEHIKKÄLÄN KUNTA
VIROLAHDEN KUNTA

8/2022

VUODEN 2023 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJEET

Kaakon kaksikko -yhteistyö

Miehiikkälän ja Virolahden kunnat tuottavat alueensa yhteiset palvelut vastuukuntamallilla. Palveluohjaustyöryhmä seuraa Kaakon kaksikon ajankohtaisia asioita sekä tekee yhteisiä esityksiä ja linjauksia palvelutuotannon järjestämisestä. Kunnilla on tehtävien hoitamista varten yhteiset lautakunnat ja jaostot, joissa on edustajat molemmista kunnista. Palveluiden järjestämisvastuu Kaakon kaksikossa on seuraava:

Miehiikkälä (Kuntatekniikan lautakunta ja lupajaosto)

- ❖ Maankäytön ja rakentamisen palvelut, katujen ja ympäristön hoito sekä tilapalvelut.
 - Vuonna 2022 Kaakon kaksikon ravintopalvelut ovat osa tilapalveluita. Ravintopalvelut tuottavat aterioita sote-puolelle ja koulutoimeen sekä varhaiskasvatukseen. Vuodesta 2023 alkaen Kaakon kaksikon ravintopalveluiden toiminta lakkaa ja ravintopalveluhenkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella Kymijoen ravintopalveluille, jonka osakkaaksi Miehiikkälä ja Virolahti hakeutuvat. Vuodesta 2023 alkaen koulutoimen ja varhaiskasvatuksen ateriat ostetaan Kymijoen ravintopalveluilta. Järjestely koskee molempia kuntia.

Virolahti (Sivistys ja hyvinvointilautakunta sekä talous- ja henkilöstöhallinto)

- ❖ Varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus ja toisen asteen koulutus sekä vapaa-ajan ja hyvinvoinnin palvelut. Lisäksi koulukuljetukset ja joukkoliikenne.
- ❖ Taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja toimialariippumattomat tietohallinnon palvelut.

Molemmat kunnat budjetoivat yleishallintonsa sekä järjestämänsä yhteisen toimialan kaikki tulot ja menot. Tuloiksi budjetoidaan myös maksusuudet palvelua vastaanottavalta kunnalta. Miehiikkälä budjetoii menoiksi sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisten tehtävien sekä talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien maksusuudet Virolahdelle. Vastaavasti Virolahti budjetoii menoiksi kuntatekniikan lautakunnan alaisten tehtävien maksusuudet Miehiikkälälle.

Talousnäkömät

Molempien Kaakon kaksikon kuntien taloustilanteet ovat hyvin haastavia ja vaativat tasapainottavia toimenpiteitä. Molempien kuntien taloustilanteita tullaan tarkastelemaan yksityiskohtaisesti ja päivittämään säännöllisesti syksyllä 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä - toimielinten (erityisesti kunnanhallitukset) kokouksissa, raporteissa sekä viranhaltijoiden sisäisissä palaverissa. Seuraavassa on nostettu muutama keskeisesti Miehiikkälän ja Virolahden talouteen vaikuttava tekijä.

Hyvinvointialueelle siirtyvä ja kuntaan jäävä rahoitus

Sote-laskutuksen kasvulla vuosina 2021 ja 2022 on kauaskantoisia seurauksia, sillä kuntien hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta siirtyvät menot määräytyvät vuosien 2021 ja 2022 kustannustason mukaisesti. Siirtynyt kustannustaso leikkaa kunnan verotulo- ja valtionosuusrahoitusta pysyvästi vuodesta

Miehiikkälän kunta
Keskustie 4 A
49700 Miehiikkälä
05-74 901

Virolahden kunta
Virojoentie 7
49900 Virolahti
05-74 912

2023 alkaen. Tuloverojen ja valtionosuuksien lisäksi kuntien yhteisöveron jako-osuudesta siirtyy kolmannes valtiolle. Kustannustasoon perustuvan siirtyvän rahoituksen johdosta olisi erityisen tärkeää, että kuntien talous olisi tasapainossa ennen hyvinvointialueen toiminnan käynnistymistä - varsinkin sote-kustannusten osalta.

Valtionvarainministeriö (VM) julkisti vuoden 2023 ensimmäiset ennakkolaskelmat valtionosuuksista huhtikuussa 2022, joita täsmennettiin heinäkuussa 2022. Heinäkuun laskelma sisältää tarkentuneet tiedot ensi vuoden kotikuntakorvauksesta sekä verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tase on laskettu Verohallinnon vuoden 2021 ennakkollisen maksuunpanotiedon perusteella. Päivitetyssä laskelmassa on otettu huomioon tiedossa olevat valtionosuuksien kriteerit sekä muut kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin vaikuttavat taustatiedot.

Heinäkuun laskelma kuitenkin jäljittelee olennaisesti huhtikuun laskelmaa eli pohjana ovat sote-kustannukset tilinpäätösarvion 2021 ja talousarvion 2022 mukaan. Seuraavassa vaiheessa laskelma päivitetään tilinpäätösarviosta lopullisen tilinpäätöksen 2021 mukaiseksi. VM on luvannut nämä laskelmat "loppukesän" aikana. Lopulliset laskelmat tarkentuvat VM:n mukaan loppusyksystä 2023.

Ennakkolaskelmat antavat joka tapauksessa tylyn kuvan niin Miehikkälään kuin Virolahdelle jäljelle jäävästä rahoituksesta vuodesta 2023 alkaen. Loppusyksyn laskelmat lienevät molemmille kunnille hieman edullisemmat, mutta eivät muuta suurta kuvaa. VM:n laskelmiin voi tutustua heidän nettisivuilla¹ tai Kuntaliiton nettisivuilla².

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen taloudelliset seurannaiset

Venäjän helmikuuisella hyökkäyksellä Ukrainaan on ollut ja tulee olemaan moninaisia seurauksia. Hyökkäys on osaltaan vauhdittanut jyrkkää inflaatiokehitystä kuluvana vuonna (erityisesti energia ja vehnä). Heinäkuussa euroalueen vuosi-inflaatio oli ennätyslukemissa 8,9 %. Suomessa heinäkuun vuosi-inflaatio oli 7,8 %. Inflaation odotetaan vielä kiihtyvän syksyllä 2022 ja hieman taittuvan vuodelle 2023. Inflaatiokehityksellä on suora ja suuri vaikutus kuntien kustannuksiin sekä kuntalaisten ostovoimaan.

Inflaatiolla puolestaan on ollut ja tulee olemaan keskeinen vaikutus rahoituksen hintaan, eli korkotasoihin. EKP:n neuvosto päätti heinäkuussa nostaa EKP:n kaikkia kolmea ohjauskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä. Koronnosto oli ensimmäinen yli 11 vuoteen. Perusrahoitusoperaatioiden korko on 27.7.2022 lähtien ollut 0,50 % ja ohjauskorkoja tullaan nostamaan asteittain vuoden 2022 loppupuoliskolla. Perusrahoitusoperaatioiden ohjauskorko tulee olemaan vuoden 2022 lopussa arviolta 1,5 %.

Heinäkuussa itärajaliikenne vapautui koronarajoituksista ja Suomeen on taas päässyt kulkemaan vastaavilla viisumikäytännöillä kuin ennen koronapandemiaa. Venäjän hyökkäyksen johdosta yleinen asenneilmapiiri venäläisturismia kohtaan on Suomessa kuitenkin siinä määrin kiristynyt, että ulkoministeri Pekka Haavisto kertoi elokuussa Suomen rajaavan venäläisten turistiviisumien vastaanottoa tuntuvasti. Rajoitusten on määrä astua voimaan syyskuun 2022 alusta alkaen ja mittakaava on toistaiseksi auki. Arvion mukaan venäläisten viisumihakemusten määrää rajoitettaisiin viidesosaan tai kymmenesosaan nykyisestä (n. 1000 kpl/vrk).

¹ Valtionosuuksien ennakkolliset laskentatiedot vuodelle 2023: <https://vm.fi/valtionosuuspaatoksia-ja-laskentatietoja>

² Valtionosuudet 2023: <https://www.kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet/valtionosuuslaskelmat>

Venäjän hyökkäyksellä on myös varmasti vaikutusta yritysten investointihalukkuuteen itärajan tuntumaan. Kesäkuussa valtioneuvosto päättikin, että Miehikkälä ja Virolahti kuuluvat vuosina 2022-2027 korkeimman investointituen alueisiin. Investointituen tarkoituksena on kohdentaa tukea alueille, joiden taloudellinen tilanne on epäsuotuisa suhteessa koko Euroopan unioniin tai jotka ovat kansallisesti epäedullisessa asemassa. Kuuluminen korkeimpaan tukialueeseen on erittäin positiivinen asia muuten vaikeassa ympäristössä.

Kaiken kaikkiaan Venäjän sotatoimet jättävät lukuisia kysymysmerkkejä niin Vaalimaan kuin Muurikkalan yritysalueen kehitysnäkymille etenkin lyhyellä aikavälillä.

Sotatoimet ovat myös kasvattaneet erityisesti Virolahdella kunnan sekä kunnan taloyhtiöiden lämmityskustannuksia (maakaasu) vuoden 2022 aikana. Maakaasun saatavuuteen liittyy myös merkittävä toiminnallinen riski vuoden 2022 loppupuolella.

Henkilöstökustannukset

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ja Julkisen alan unioni JAU hyväksyivät kesäkuussa 2022 sopimusratkaisun, joka perustui sovittelulautakunnan toukokuussa antamaan ehdotukseen. Sopimuskokonaisuus kattaa kaikki kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset sekä sovintoehdotukseen kuuluvat muut asiat. Työrauhan piirissä on noin 300 000 kunta-alan työntekijää järjestäytymättömät mukaan lukien.

Sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuonna 2022 vuosikeskiarvovertailussa edelliseen vuoteen verrattuna kustannukset nousevat keskimäärin 1,76 prosenttia, vuonna 2023 nousua on vähintään keskimäärin 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 vähintään keskimäärin 3,11 prosenttia.

Huomionarvoista on, että Sote ry jäi yllä mainitun sopimusratkaisun ulkopuolelle ja on mahdollisesti jatkamassa työtaistelutoimia ainakin vuonna 2022. Mikäli myöhemmässä Sote ry:tä koskevassa ratkaisussa palkankorotukset ja muut kustannusvaikutteiset ratkaisut ovat yllä mainitussa erillissopimuksessa sovittuja suurempia, sopimusosapuolet neuvottelevat vastaavien ratkaisujen ulottamisesta erillissopimuksen piirissä oleviin palkansajiin.

Toisin sanoen erillissopimuksessa sovittuihin tasoihin saattaa tulla vielä korjausta ylöspäin. Kaakon kaksikon palkkausmenot olivat vuoden 2021 tilinpäätöshetkellä yli 10,5 miljoonaa euroa (ei sisällä Kymsoten maksuosuuksiin sisältyviä henkilöstömenoja), joten kyseessä on erittäin keskeinen kustannuserä.

Väestö

Asukasmäärät vaikuttavat kuntien verotuloihin ja valtionosuuskertymiin. Pienenevät volyymit yleensä kasvattavat yksikkökustannuksia. Palvelutuotannossa on korostunut toiminnan järjestäminen kulloisia tarpeita ja rahoituspohjaa vastaaviksi.

Viimeisen kolmen vuoden aikana kuntien väkiluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

Kunta	Väkiluku 31.12.2019	Väkiluku 31.12.2020	Väkiluku 31.12.2021	Väkiluku (ennakko) Q2/2022
Miehiikkälä	1 857	1 868	1 835	1 818
Virolahti	3 109	3 087	3 040	3 013

Lähde: Tilastokeskus 2.8.2022

Kaakon kaksikon iäkkään väestörakenteen vuoksi väkiluku tulee edelleen väistämättä laskemaan molemmissa kunnissa. Kokonaisväkilukua ei pidä siten liikaa tuijottaa, vaan pyrkiä edelleen päämäärätietoisesti houkuttelemaan ja pitämään alueella uusia asukkaita. Väestörakenne tasoittuu ajan myötä, mutta veropohjaa tulisi kasvattaa johdonmukaisesti palveluiden riittävän rahoituksen turvaamiseksi ja elinvoiman parantamiseksi.

Jotta kuntien nettomuutto voi olla positiivinen, tulee työnteon ja työllistämisen edellytysten lisäksi peruspalveluiden olla kunnossa. Haasteeksi tulee näiden toteuttaminen siten, ettei kuntien suhteellinen velkaantuminen kasva liian suureksi. Molemmissa kunnissa tulee huolehtia, että vuosikatteen, investointien ja lainanlyhennysten suhde on kestävällä tasolla.

Etenkin Virolahdella investointiohjelma on ollut mittava ja investointitarpeita on jatkossakin molemmissa kunnissa. Investointien priorisointiin, suunnitteluun, ja jaksottamiseen tulee talousarvion laadinnassa kiinnittää erityistä huomiota.

Talousarvioehdotuksen 2023 laatiminen

Yleistä

Talousarviot ovat kuntastrategioiden toteuttamisen väline. Toimiala- ja tulosaluekohtaiset tavoitteet tulee johtaa kuntastrategioista. **Talousarvioehdotuksessa tulee vastata molempien Kaakon kaksikon kuntien kuntastrategioihin.** Tulosalueen osalta budjetin valmisteluista vastaa ko. tulosalueen esimies, joka tuottaa tarvittavat tiedot toimialalle (toimialajohtaja).

Talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä sekä konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Mittarit voivat olla määrällisiä tai laadullisia. Miehiikkälän talousarviossa esitystapana tulee olla taulukko, jossa otetaan kantaa edellä mainittuihin kuntastrategian arvoihin, tavoitteisiin ja käytettäviin mittareihin. Virolahden osalta esittämismuotona ei edellytetä taulukkoa, mutta vastaavat asiat on esitettävä tulosaluekohtaisesti.

Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa on syytä noudattaa erityistä kriittisyyttä. Taloudellinen toimintaympäristö on todella haastava, eikä kummallakaan kunnalla ole edelleenkään "löysää rahaa". Palkkamenojen osalta on huomioitava myöhemmin mainittu korotustaso, mutta muutoin käyttömenojen kasvusta tulee pidättäytyä. Tulosalueen (toimialan) talousarvion laadinnassa on arvioitava:

- Eri toimintojen järjestämistavan järkevyyttä
- Kustannustehokkuutta.

Resurssiniukkuus tulee jatkumaan koko taloussuunnitelmakauden, joten toiminnan kehittämisen näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että menoja pystytään priorisoimaan ja kustannusrakenteeseen tekemään järkeviä muutoksia. Näin samalla, tai jopa pienemmällä, resurssimäärällä ydintoimintoja voidaan kehittää ja niihin voidaan panostaa.

Miehikkälän osalta nettomenojen kasvu saa olla enintään nolla.

Palkkamenot

Tämänhetkinen sopimuskausi kaikissa kunta-alan sopimuksissa on voimassa ajalla 1.5.2022–30.4.2025 (ks. yllä). Talousarvion 2023 laadinnassa TS:n, OVTES:n ja KVTES:n piiriin kuuluvien palkkojen kustannustasoa korjataan kertoimella 1,031 (3,1 %).

Palveluiden ostot

Palvelujen ostoihin arvioidaan vain välttämätön palvelusopimusten edellyttämä korotus, muut toimintamenot arvioidaan kuluvaan vuoden budjetin mukaisesti. Toimintatuloihin tulee arvioida realistiset korotukset verrattuna kuluvaan vuoden budjettilukuihin.

Kouluateriat ja varhaiskasvatuksen ateriat tulee budjetoida käyttäjien kustannuspaikoille ulkoisina palveluiden ostoina. Budjetointia varten aterialyömytiedot ovat saatavilla Kaakon kaksikon ravintopalveluiden Jamix-tietojärjestelmästä. Budjetointi tehdään Kymijoen ravintopalveluiden molemmille kunnille antaman tarjouksen (erilliset tarjoukset Miehikkälälle ja Virolahdelle) palveluhinnastoihin perustuen.

Sisäiset vuokrat ja sisäiset erät

Tekninen toimi toimittaa sisäisten vuokrien kohdistamisen perusteena olevat kiinteistöjen neliöiden kustannuspaikkajaot kommentoitavaksi toimialoille ennen sisäisten vuokrien laskentaa. Kustannuspaikkajaot tulee toimittaa kommentoitavaksi myös taloussuunnittelija Johanna Lindholmille ennen sisäisten vuokrien lautakuntakäsittelyä, sillä taloussuunnittelija vastaa Kaakon kaksikon nimistöstä.

Käyttäjien tulee ehdottomasti tarkistaa niille kohdistetut neliöt ja kustannuspaikat. Sisäiset vuokrat käsitellään kuntatekniikan lautakunnassa syyskuussa, jonka jälkeen jakoperuste toimitetaan taloushallintoon. Taloushallinto vyöryttää (sekä tulot että menot!) keskitetysti sisäiset vuokrat sekä talous- ja henkilöstöpalveluiden sisäiset erät toimielinten budjettisarakeisiin, eli niitä ei saa kirjata itse budjetoitaessa.

Tarkempi aikataulu sisäisten vuokrien käsittelyaikataulusta ja talousarvion laadinnasta on tämän ohjeen liitteenä. Sisäisiä toimistopalveluita budjetoitaessa tulee varmistaa, että vastapuoli on budjetoitu vastaavan summan tuloksi tai menoksi.

Muut ohjeet

Budjetoitaessa taloussuunnitteluohjelmaan syötettävät luvut kirjataan sadan euron tarkkuudella. Teknisen toimen tulee huomioida, että niillä kustannuspaikoilla, joilla on osabudjetointi käytössä, kaikki luvut tulee syöttää toiminnoille, eli pääbudjetille ei saa syöttää tällöin mitään.

Budjetoijien tulee ajaa kustannuspaikkakohtaiset raportit paperille (varmuuskopio).

Kaakon kaksikon kustannustenjaon periaatteiden mukaisesti, milloin muuta jakoperustetta ei ole, kustannukset jaetaan edellisen tilinpäätöksen virallisten asukaslukujen suhteessa. Viime vuoden tilinpäätöshetkellä Mieikkälän kunnan asukasluku oli 1 835 ja Virolahden kunnan 3 040. Kustannukset jaetaan täten suhteessa Mieikkälä 37,6 % ja Virolahti 62,4 %.

Laadittujen strategioiden mukaisesti toimialojen tulee tarkistaa perimänsä asiakastaksat ja tarvittaessa tehdä niihin tarkistukset. Taksat ja maksut tulee vahvistaa arvonlisäverottomina. Verollisen maksun tai taksan päätöksessä tulee olla maininta, että taksaan lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

Kunnanvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ja määrärahat sekä tuloarviot esitetään talousarviossa toimielin/lautakuntatasolla niin, että käyttötaloussuhteissa toimintatulojen ja – menojen nettomäärä (toimintakate) on sitova. Investointiosassa investointien (yli 10.000 € hankinnat) määrärahat ja tuloarviot esitetään sekä perustellaan hankekohtaisesti. Esityksen taso on sitova. Investointi merkitään sen kunnan talousarvioon, joka on pääasiallinen käyttäjä. Mikäli investointia/hankintaa esitetään molempien kuntien käyttöön, on molempien kuntien hyväksyttävä osuutensa.

Talousarviosta on käytävä selkeästi ilmi valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset, taloudelliset ja laadulliset tavoitteet. Talousarvion laadinnan yhteydessä tulee myös tarkoin pohtia valtuustoa sitovien tavoitteiden määrää, laajuutta ja olennaisuutta. Olennaisuutta arvioitaessa on syytä huomioida Kuntaliiton suositus kunnan talousarvioista sekä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esille nostamat asiat.

Talousarvion perusteiden osalta toimialojen ja tulosalueiden teksteissä tulee kiinnittää huomiota olennaisuuteen, tekstit eivät saa olla liian laajoja. Olennaisuutta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota toiminnan laajuuteen ja sen osalta hyväksyttäväksi esitettävään määrärahaan. Tulosalueiden ja toimialojen osalta perusteluiden laajuuden tulisi tältä osin olla jokseenkin yhteismitallisia.

Toimielimiä sitovat tavoitteet ovat ensisijaisesti vaikuttavuustavoitteita, joissa näkökulmana on palvelun vaikutus asiakkaaseen. Vaikuttavuustavoitteet määrittävät joko palvelun aikaansaamaa muutosta asiakkaan hyvinvoinnissa tai palvelun laatua, jota arvioidaan sen saatavuutena, riittävyytenä, kohdentuvuutena tai asiakastytytyvyytenä.

Toimielin/lautakuntatasolla laadittavien talousarvioehdotusten tulee sisältää toimialan tulot ja menot kustannuspaikka- tai tulosaluekohtaisesti eriteltyinä.

Lisäksi talousarvioehdotusten tulee sisältää:

- toimielin/lautakuntatasoiset kriittiset menestystekijät.
- valtuustotasoiset toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat johdettu kuntastrategioista.
 - ➔ Mieikkälän talousarvioehdotuksessa tavoitteet tulee esittää taulukkomuodossa (strateginen teema, tavoite ja toimenpiteet, mittari, lähtötaso, tavoitetaso)

-
- Virolahden osalta esitysmuotona ei edellytetä taulukkoa.
 - mittarit, joilla tavoitteiden saavuttamista mitataan.

Talousarvioehdotuksessa tulee *tulosaluekohtaisesti* olla lisäksi seuraavat tiedot:

- tulosalueen taloudesta vastaavan viranhaltijan nimi.
- tulosalueen tehtävä/tarkoitus yleisesti (=toiminta-ajatus).
- tulosalueen kuntakohtaiset tavoitteet
 - Miehikkälän talousarvioehdotuksessa tavoitteet tulee esittää taulukkomuodossa (strateginen teema, tavoite ja toimenpiteet, mittari, lähtötaso, tavoitetaso).
 - Virolahden osalta esitysmuotona ei edellytetä taulukkoa.
- mittarit, joilla tavoitteiden saavuttamista mitataan.
- selvitys tilivuoden aikana tehtävistä toimenpiteistä tavoitteiden saavuttamiseksi.

❖ Talousarviotavoitteiden toteutumista arvioidaan osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksissä.

Molempien kuntien talousarvioita käsitellään omina pykälinään ensimmäisestä lautakuntakäsittelystä alkaen. Toisin sanoen molemmissa lautakunnissa (kuntatekniikka ja sivistys- ja hyvinvointi) esitetään kaksi talousarvioehdotusta - Miehikkälän talousarvioehdotus ja Virolahden talousarvioehdotus. Talousarvioehdotusten tulee jäljitellä ulkomuodoltaan lopullisia, kunnanhallituksissa ja kunnanvaltuustoissa esitettäviä versioita.

Talousarvion laadinnan aikataulu

Laadinnan aikataulurunko on tämän ohjeen liitteenä.

Veroproosit

Molempien kuntien hallitukset esittävät vuoden 2023 kiinteistöveroproosit marraskuun 2022 kokouksissaan ja valtuustot käsittelevät ehdotukset tämän jälkeen. Oletuksena talousarviota laadittaessa on, että kiinteistöveroproosit säilyvät kuluvan vuoden tasolla, eikä niihin tehdä muutoksia. Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi kunnat eivät tänä syksynä poikkeuksellisesti pääätä tuloveroprosenteista vuodelle 2023.

